

Bruxelles, 13.11.2013
COM(2013) 800 final

COMUNICARE A COMISIEI

Analiza anuală a creșterii pentru 2014

{SWD(800) final}

COMUNICARE A COMISIEI

Analiza anuală a creșterii pentru 2014

1. INTRODUCERE

Analiza anuală a creșterii (AAC) evaluează situația economică și socială din Europa și stabilește prioritățile generale în materie de politici pentru ansamblul UE pentru anul următor¹. Astfel, AAC lansează un nou semestru european pentru coordonarea politicilor economice, asigurându-se că UE și statele sale membre își coordonează politicile economice și eforturile de stimulare a creșterii economice și a ocupării forței de muncă. Orientările din acest an au fost elaborate pe fondul mai multor evoluții economice și de politică semnificative.

În primul rând, previziunile economice publicate recent de Comisie² confirmă semnele unei redresări lente în UE. După cinci ani de creștere foarte limitată sau negativă, UE a înregistrat o creștere pozitivă în al doilea trimestru al anului 2013. Se preconizează că redresarea va continua și se va consolida în 2014, iar inflația va rămâne controlată. Totodată, așa cum se ilustrează în Raportul privind mecanismul de alertă³ publicat împreună cu această AAC, sunt vizibile primele semne de reechilibrare a economiei UE și sunt corectate o serie de dezechilibre macroeconomice importante.

Am atins un punct de cotitură al crizei, dar redresarea incipientă este încă modestă și fragilă, iar contextul economic mondial prezintă incertitudini, cum ar fi cererea scăzută din economiile emergente. Riscurile legate de lipsa de încredere cu privire la rezistența sectorului bancar și de datoria suverană ridicată sunt prezente în continuare. Moștenirea crizei, nevoile de reducere a efectului de levier în sectorul public și cel privat, fragmentarea sistemelor financiare și a piețelor de credit, restructurarea și ajustarea sectorială și ratele ridicate ale șomajului vor împiedica în continuare creșterea în perioada următoare. Impactul acestor factori se va reduce treptat pe măsură ce dezechilibrele macroeconomice acumulate vor fi corectate. Va fi nevoie de timp pentru ca îmbunătățirile de pe piața muncii să se concretizeze, preconizându-se că șomajul va rămâne inacceptabil de ridicat în multe părți ale Europei ceva timp de acum înainte, iar situația socială mai extinsă rămâne sumbră⁴. Durata și profunzimea crizei au creat dificultăți în întreaga Europă, mai ales în țările care pun în aplicare programe de ajustare.

Semnele redresării economice ar trebui, așadar, percepute ca o încurajare pentru a continua cu fermitate eforturile, evitându-se riscurile de revenire la vechile obiceiuri, de suficiență sau de „lasitudine față de reformă”. Cea mai mare problemă în momentul de față este menținerea ritmului reformei pentru a îmbunătăți competitivitatea și a garanta o redresare durabilă. Redresarea progresivă va susține cererea internă, care se așteaptă să devină principalul motor al creșterii. Considerațiile în materie de echitate și claritatea obiectivelor urmărite vor fi esențiale pentru a asigura reușita durabilă, eficiența și acceptarea publică a eforturilor întreprinse la nivel național și european.

În al doilea rând, publicarea acestei AAC coincide cu punerea în aplicare integrală, pentru prima dată, a noilor norme privind coordonarea politicilor bugetare în zona euro. La mijlocul

¹ Anexa 1 cuprinde o prezentare de ansamblu a recomandărilor specifice fiecărei țări adoptate de UE în iulie 2013.

Informații suplimentare sunt disponibile pe site-ul: http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm

² http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2013_autumn_forecast_en.htm

³ COM(2013) 790.

⁴ Proiectul de raport comun privind ocuparea forței de muncă, COM(2013) 801.

lunii octombrie, toate statele membre ale zonei euro, cu excepția celor care pun în aplicare un program de ajustare macroeconomică, au trebuit să prezinte proiecte de planuri bugetare pentru anul următor. Rolul Comisiei este de a verifica, înainte de finalizarea bugetelor la nivel național, dacă statele membre adoptă măsurile necesare pentru a realiza obiectivele convenite la nivelul UE. Evaluarea detaliată a Comisiei va fi publicată în scurt timp.

În paralel cu această consolidare a guvernantei economice a UE, progresează și discuțiile privind dezvoltarea în continuare a uniunii economice și monetare (UEM), astfel cum este propusă în Proiectul Comisiei pentru o UEM profundă și veritabilă⁵ și în Raportul celor patru președinți intitulat „Către o veritabilă uniune economică și monetară”⁶. Instituirea unei uniuni bancare bazate pe un set solid de norme comune la nivelul UE și un sistem mai eficace de supraveghere și rezoluție a băncilor va fi esențială pentru a consolida stabilitatea financiară în Europa. Comisia a prezentat, de asemenea, propuneri de consolidare a dimensiunii sociale a UEM⁷ și a publicat comunicări consultative cu privire la coordonarea *ex ante* a planurilor de reforme economice majore⁸ și la un instrument de convergență și de competitivitate⁹.

În al treilea rând, 2014 va fi primul an de punere în aplicare a noului cadru financiar multianual european. Pe lângă proiectele desfășurate în comun la nivelul UE pentru a îmbunătăți inovarea și infrastructura în întreaga Europă, vor fi mobilizate investiții în valoare de peste 400 de miliarde EUR pentru a stimula creșterea și ocuparea forței de muncă la nivel național și regional prin fondurile structurale și de investiții europene (ESIF). Comisia a discutat prioritățile cu statele membre și acordă și asistență tehnică pentru a se asigura că programele operaționale pot demara rapid. Noile ESIF vor sprijini obiectivele Strategiei Europa 2020 și vor fi utilizate pentru a sprijini reformele identificate în recomandările specifice fiecărei țări formulate de UE. Pentru prima dată, politicile și finanțarea sunt combinate într-un sistem care poate fi un motor foarte puternic al creșterii, cu condiția ca fondurile să se concentreze asupra priorităților.

Împreună, combinația dintre sistemul de guvernare economică consolidat de la nivelul UE, noul cadru financiar multianual al UE și politicile de la nivelul UE precum finalizarea pieței interne și conectarea Europei prin infrastructuri fizice și urmărirea agendei digitale asigură un progres real în direcția creării condițiilor-cadru de la nivelul UE pentru creșterea viitoare în Europa. Statele membre ar trebui să își conceapă politicile naționale ținând cont pe deplin de aceste instrumente de la nivelul UE. Acest lucru nu numai că va spori impactul politicilor naționale, ci va și produce sinergii la nivelul UE.

Pe fondul acestor evoluții, Comisia consideră că este crucial să se mențină direcția măsurilor în materie de politici întreprinse în ultimii ani. Comisia păstrează aceleași priorități pe termen mediu ca și anul trecut, propunând totodată adaptarea implementării lor la condițiile economice și sociale în schimbare descrise mai sus. UE și statele sale membre ar trebui, așadar, să pună în continuare accentul – iar în unele cazuri să pună un accent sporit – pe înregistrarea de progrese în următoarele cinci domenii prioritare, cu grade diferite de prioritate, conform descrierii din restul documentului:

- continuarea consolidării bugetare diferențiate și favorabile creșterii;

⁵ COM(2012) 777.

⁶ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf

⁷ COM(2013) 690.

⁸ COM(2013) 166.

⁹ COM(2013) 165.

- reluarea activității de creditare a economiei;
- promovarea creșterii și a competitivității în prezent și în viitor;
- combaterea șomajului și a consecințelor sociale ale crizei;
- modernizarea administrației publice.

Ordinea domeniilor din listă nu reflectă o anumită ierarhie a priorităților. Așa cum demonstrează Analiza anuală a creșterii de anul acesta, principala prioritate actuală este dezvoltarea creșterii și a competitivității. Provocarea principală este asigurarea unei redresări durabile.

Înainte de a prezenta mai multe detalii cu privire la aceste priorități, următoarea secțiune prezintă realizările de până acum ale semestrului european și evidențiază o serie de domenii în care sunt necesare decizii politice suplimentare.

2. APROFUNDAREA SEMESTRULUI EUROPEAN

Lansat în 2010, semestrul european constituie piatra de temelie a cadrului consolidat al UE de coordonare și supraveghere integrată a politicilor economice și bugetare ale statelor membre. Acest cadru consolidat se bazează pe dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere și pe noile instrumente ale UE de prevenire și de corectare a dezechilibrelor macroeconomice și acoperă punerea în aplicare a Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Cadrul a început să producă rezultate. Între statele membre și instituțiile UE se creează un parteneriat strâns, iar procedurile și calendarele naționale au fost ajustate pentru a permite coordonarea politicilor la nivelul UE într-un cadru previzibil. În consecință, statele membre au inițiat reforme importante, creând condițiile potrivite pentru relansarea creșterii. Mai multe detalii privind implementarea recomandărilor specifice fiecărei țări sunt oferite în anexă.

S-au înregistrat progrese substanțiale în domeniul consolidării bugetare. Cadrele bugetare naționale au fost consolidate în mod semnificativ prin măsuri precum instituirea unor organisme bugetare independente și stabilirea unor norme bugetare numerice și au fost puse în aplicare reforme bugetare importante într-un mediu economic dificil. Acest lucru a contribuit la stabilizarea creșterii nivelurilor datoriei și a îmbunătățit percepția piețelor financiare privind sustenabilitatea finanțelor publice, diminuând astfel spreadurile randamentelor obligațiunilor suverane. Acest lucru a contribuit și la menținerea integrității monedei comune și la stabilizarea sistemului financiar.

Statele membre au luat și ele măsuri importante pentru a reforma piețele muncii și a le spori rezistența, a combate segmentarea și a promova participarea pe piața muncii. Un accent deosebit s-a pus pe politicile menite să reducă ratele inacceptabil de ridicate ale șomajului în rândul tinerilor. Sunt instituite garanții pentru tineri cu scopul de a se asigura că tinerii sub 25 de ani primesc o ofertă de calitate de angajare, de continuare a studiilor, de ucenicie sau de stagiu în termen de patru luni de la încetarea studiilor formale sau de la intrarea în șomaj. Cu toate acestea, având în vedere decalajul dintre reforme, redresarea economică și performanțele pieței muncii, va fi nevoie de timp pentru ca situația ocupării forței de muncă să se amelioreze.

Sunt necesare măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți funcționarea și flexibilitatea piețelor de produse și servicii, de exemplu prin modernizarea industriilor de rețea și deschiderea sporită a sectoarelor de servicii pentru a sprijini creșterea și ocuparea forței de muncă. Statele membre cele mai vulnerabile pun în aplicare reforme semnificative, iar în țările care înregistrează un excedent de cont curent, creșterea salariilor a devenit mai dinamică, sprijinind cererea internă. Cu toate acestea, în mai multe state membre sunt necesare progrese suplimentare în ceea ce privește punerea în aplicare a reformelor structurale, pentru a ajuta la crearea posibilităților de investiții atât de necesare care vor contribui la transferul resurselor către producția de bunuri și servicii comercializabile, sporind competitivitatea externă și stimulând productivitatea. În unele state membre mai puțin vulnerabile, eforturile de reformă au fost mai lente sau chiar întârziate și mai puțin ambițioase. Acesta este mai ales cazul reformelor pieței de produse care ar putea îmbunătăți concurența în sectoarele necomerciale, ar putea stimula investițiile și ar putea facilita realocarea resurselor către sectoarele necomerciale.

La un nivel mai general, în ceea ce privește aprofundarea semestrului european ca proces, sunt necesare îmbunătățiri în mai multe domenii, dacă se dorește să se valorifice pe deplin noua guvernare economică a UE. Printre acestea se numără:

- un grad mai ridicat de implicare la nivel național. Procesele de elaborare a politicilor de la nivel național sunt modificate de noua guvernare economică a Europei. Este necesar ca procesele naționale să țină cont în mod activ de această evoluție, inclusiv prin intensificarea interacțiunilor cu nivelul european. În multe state membre este nevoie ca parlamentele naționale, partenerii sociali și societatea civilă să se implice mai mult în acest proces pentru a asigura înțelegerea și acceptarea de către publicul larg a reformelor necesare. Comisia recomandă în continuare ca programele naționale de reformă (PNR) și programele de stabilitate și de convergență (PSC) să fie discutate cu parlamentele naționale și cu toate părțile relevante, mai ales cu partenerii sociali și actorii de la nivel subnațional;
- o coordonare mai strânsă între statele membre ale zonei euro. Urgența crizei și presiunea timpului au împiedicat până acum zona euro să treacă de la analizarea recomandărilor specifice fiecărei țări la analizarea unor măsuri de politică și reforme care sunt necesare pentru buna funcționare a monedei comune în ansamblu. Pe măsură ce situația economică se îmbunătățește, ar trebui să se dedice mai mult timp coordonării *ex ante* a principalelor politici economice din zona euro. Această AAC a identificat probleme legate de productivitate și competitivitate și deficiențe pe piața muncii și pe piața de produse care ar trebui soluționate la nivel global de zona euro – eliminarea condițiilor rigide din unele state membre poate crea noi posibilități atât pentru ele, cât și pentru celelalte state membre.
- o implementare mai bună a recomandărilor specifice fiecărei țări. Statele membre au responsabilitatea de a alege mixul de politici care se potrivește cel mai bine cu sistemele lor naționale, dar, mai ales statele din zona euro, trebuie și să ia decizii în materie de politici care să reflecte interesele mai largi ale celorlalte state membre ale UE. Acest lucru înseamnă că guvernele naționale trebuie să conștientizeze faptul că deciziile din alte țări sunt chestiuni de interes comun și să se angajeze deschis într-un proces decizional multilateral, în cadrele instituționale existente. În Proiectul său

privind UEM¹⁰ și într-o comunicare ulterioară¹¹, Comisia a prezentat idei referitoare la modul în care înțelegerile cvasicontractuale, în combinație cu fonduri menite să sprijine punerea în aplicare a reformelor esențiale, ar putea oferi stimulente mai puternice pentru implementare. Se propune ca, după adoptarea recomandărilor specifice fiecărei țări, mai ales în cazul celor din cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice (PDM), statele membre să prezinte propuneri de înțelegeri contractuale. Propunerile respective ar fi voluntare în cadrul componentei preventive a PDM și obligatorii în cadrul componentei sale corective [caz în care ar corespunde planului de măsuri corective prevăzut în Regulamentul (UE) nr. 1176/2011]. Comisia a propus, de asemenea, ca înțelegerile contractuale să fie însoțite de sprijin financiar pentru a ajuta statele membre să le pună în aplicare mai rapid și mai riguros decât ar fi posibil fără un sprijin financiar suplimentar.

Comisia consideră că este momentul să se abordeze cele trei domenii descrise mai sus pentru a spori și mai mult eficacitatea înțelegerilor în materie de guvernare economică. În cursul reuniunii Consiliului European din octombrie 2013 s-a decis să se revină asupra unora dintre aceste chestiuni în reuniunea Consiliului din decembrie 2013. Comisia va prezenta în reuniunea respectivă o serie de principii care ar putea fi convenite și apoi dezvoltate în 2014.

3. CONTINUAREA CONSOLIDĂRII BUGETARE DIFERENȚIATE ȘI FAVORABILE CREȘTERII

Progresul în materie de consolidare bugetară este vizibil în timp. Cifrele cele mai recente indică faptul că deficitele bugetare, în termeni nominali, au scăzut în UE de la 6,9 % din PIB în 2009 la 3,5 % în 2013. În termeni structurali, ținând cont de modificările ciclice ale situației economice și exceptând măsurile punctuale și alte măsuri temporare, progresul din ultimul an este de ordinul a 0,6 % din PIB. Mai mult, se preconizează că nivelurile datoriei vor ajunge la un nivel maxim în 2014, începând să scadă din 2015. Aceste evoluții, împreună cu alte măsuri de politică luate la nivelul UE și la nivel național, au redus presiunea asupra piețelor datoriei suverane și, în multe cazuri, acest lucru înseamnă că ritmul consolidării poate fi moderat. Necesitatea de a lăsa o marjă de manevră bugetară este determinată și de costurile din ce în ce mai mari asociate îmbătrânirii populației Europei.

Procesul de consolidare poate fi observat la nivel de țară. Mai multe state membre au deja situații bugetare solide. Totodată, după Letonia, care și-a încheiat programul de ajustare cu mai mult de un an în urmă, se preconizează că Irlanda va face același lucru în decembrie 2013, Spania își va finaliza programul de restructurare bancară la începutul anului 2014, iar Portugalia își va încheia programul de ajustare la mijlocul anului 2014. Aceste exemple arată că programele de asistență bine orientate pot ajuta țările să revină cu succes pe piețe și să își susțină nevoile financiare.

În pofida progreselor înregistrate în ceea ce privește revenirea la o situație solidă a finanțelor publice, nivelurile datoriei din majoritatea statelor membre rămân ridicate. Din acest motiv, este esențial să se urmeze calea strategiei de consolidare bugetară diferențiate și favorabile creșterii care a fost propusă de Comisie. Având în vedere că nevoile de consolidare rămase sunt acum mai mici, impactul negativ asupra creșterii ar trebui să se reducă la rândul său. Situația financiară și bugetară globală mai bună, care face ca măsurile de politică să fie mai

¹⁰ COM(2012) 777.

¹¹ COM(2013) 165.

puțin urgente, va permite statelor membre să conceapă mai bine programele de consolidare și să acorde mai multă atenție calității și structurii lor, precum și influenței politicii bugetare asupra creșterii, a eficienței sectorului public și a echității sociale. Simultan cu promovarea unei consolidări orientate spre cheltuieli, accentul ar trebui pus pe un ansamblu de măsuri privind veniturile și cheltuielile care să fie eficiente și favorabile creșterii. Mai mult, măsurile de consolidare ar trebui completate cu măsuri suplimentare de sporire a potențialului de creștere, deoarece sustenabilitatea bugetară trebuie să se sprijine pe baze economice solide.

În cazul țărilor cu cote de impozitare relativ ridicate, reducerea nivelului cheltuielilor sau extinderea bazei de impozitare și eliminarea scutirilor prost orientate, în loc de creșterea cotelor de impozitare, sunt modalități eficace de protejare a finanțelor publice fără ca potențialul de creștere să fie afectat. În cazul statelor membre cu o marjă de manevră bugetară mai mare, Comisia recomandă măsuri care să stimuleze investițiile private, consumul și investițiile publice favorabile creșterii, cu respectarea Pactului de stabilitate și de creștere. Astfel de măsuri cuprind, de exemplu, cheltuirea mai eficientă a fondurilor publice, inclusiv prin modernizarea administrațiilor publice, acordând prioritate cheltuielilor publice care sporesc potențialul de creștere economică, precum și reducerii impozitelor și a contribuțiilor la asigurările sociale. Aceste măsuri ar trebui să ajute, la rândul lor, la reechilibrarea economiei UE.

În privința cheltuielilor, statele membre trebuie să găsească modalități de protejare sau de promovare a investițiilor pe termen lung în educație, cercetare, inovare, energie și politici climatice. De asemenea, ar trebui să se acorde o atenție deosebită menținerii sau consolidării acoperirii și eficacității serviciilor de ocupare a forței de muncă și ale politicilor active privind piața muncii, cum ar fi programele de formare pentru persoanele aflate în șomaj și sistemele de garanții pentru tineri. În același timp, există o nevoie generalizată de îmbunătățire a eficienței și a sustenabilității financiare a sistemelor de protecție socială, mai ales a pensiilor și a sistemelor de sănătate, sporindu-le totodată eficacitatea și adecvarea în materie de satisfacere a nevoilor sociale și de oferire a unor plase de siguranță socială esențiale. În multe țări, reformele pensiilor ar trebui realizate prin corelarea mai sistematică a vârstei legale de pensionare cu speranța de viață.

În ceea ce privește veniturile, cotele de impozitare au crescut ca urmare a crizei. Sistemele fiscale ar trebui reconceptuate prin extinderea bazelor de impozitare și transferarea sarcinii fiscale dinspre forța de muncă spre bazele de impozitare legate de consum, proprietate și poluare. Subvențiile dăunătoare mediului ar trebui reduse. Ar trebui îmbunătățită și respectarea normelor fiscale prin combaterea fraudei și evaziunii fiscale, prin măsuri coordonate de combatere a planificării fiscale agresive și a paradisurilor fiscale, prin asigurarea unei eficiențe mai bune a administrației fiscale și prin simplificarea procedurilor de respectare a normelor fiscale.

Evaluarea de către Comisie a proiectelor de planuri bugetare naționale pentru 2014 confirmă hotărârea statelor membre de a menține ritmul consolidării bugetare în conformitate cu recomandările specifice fiecărei țări. Este încurajator și faptul că, în cadrul noilor norme ale UE, cadrele bugetare naționale au fost consolidate, previziunile economice și bugetul fiind supuse în prezent unor verificări independente. În consecință, previziunile statelor membre corespund într-o mai mare măsură celor elaborate de Comisie și de organizații internaționale precum FMI și OCDE. Acest lucru sporește credibilitatea și transparența proceselor decizionale naționale și de la nivelul UE.

Comisia a identificat următoarele priorități:

Consolidarea bugetară ar trebui să fie un ansamblu de măsuri privind cheltuielile și veniturile favorabile creșterii, cu un accent sporit pe calitatea cheltuielilor publice și pe modernizarea administrației la toate nivelurile. În cazul în care există o marjă de manevră bugetară mai mare, ar trebui stimulate investițiile private și consumul, de exemplu prin reducerea impozitelor și a contribuțiilor la asigurările sociale.

Ar trebui protejate investițiile pe termen mai lung în educație, cercetare, inovare, energie și politici climatice, iar nevoile membrilor celor mai vulnerabili ai societății noastre ar trebui satisfăcute.

Impozitele ar trebui concepute pentru a favoriza în mai mare măsură creșterea, de exemplu prin transferarea sarcinii fiscale dinspre forța de muncă spre bazele de impozitare legate de consum, proprietate și combaterea poluării.

4. RELUAREA ACTIVITĂȚII DE CREDITARE A ECONOMIEI

Semnele de redresare a condițiilor financiare depistate anul trecut s-au consolidat, iar piețele financiare s-au dovedit a fi relativ solide. Cu toate acestea, există în continuare riscuri, iar condițiile de creditare pentru întreprinderi sunt departe de a fi revenit la normal.

Mai mult, fragmentarea piețelor financiare a dus la existența unor rate extrem de divergente ale dobânzii pentru creditele destinate întreprinderilor și gospodăriilor din UE, în unele state membre dobânzile fiind de două ori mai mari decât în altele, iar volumul creditelor și posibilitățile de finanțare diferă mult între potențialii împrumutați în funcție de situarea lor geografică. Conform unui sondaj al BCE¹² privind accesul la finanțare al IMM-urilor, 85 % din IMM-urile din Germania care au cerut un credit în primul semestru al anului 2012 au primit suma integrală, în timp ce media pentru țările din sudul Europei a fost puțin peste 40 % și de numai 25 % în cazul Greciei. Aceste diferențe în materie de acces la credite nu pot fi explicate doar prin diferențele dintre condițiile economice actuale.

Asigurarea bunei funcționări a sectorului bancar în ceea ce privește furnizarea de fonduri pentru activitatea de producție este esențială pentru sprijinirea redresării economice. S-au luat deja multe măsuri pentru a îmbunătăți reglementarea și supravegherea bancară, iar băncile însele au luat măsuri pentru a-și restructura bilanțurile și a-și majora capitalul pentru a respecta noile standarde.¹³ Cu toate acestea, procesul în curs de ajustare a bilanțurilor în sectorul bancar, care joacă un rol dominant în intermedierea financiară, explică parțial capacitatea mai redusă a Europei de redresare după criză. În procesul de ajustare a bilanțurilor băncilor, acestora din urmă le revine sarcina de a găsi soluții în sectorul privat, accesul la fondurile publice fiind posibil doar ca ultimă soluție. În acest context, noile orientări ale Comisiei privind ajutoarele de stat prevăd un nivel corespunzător de partajare a responsabilității cu acționarii băncilor în situația în care băncile trebuie să fie recapitalizate cu mijloace publice.

¹² Banca Centrală Europeană (2013), „Raport referitor la rezultatele unui sondaj privind accesul la finanțare al IMM-urilor din zona euro - octombrie 2012 - martie 2013”.

¹³ Cf. Directiva 2013/36/UE și Regulamentul (UE) nr. 575/2013, JO L 176, 27.6.2013.

La nivelul UE s-au luat măsuri importante și necesare pentru a se stabili condiții-cadru adecvate și a se relua activitatea de creditare a economiei. Realizarea unei uniuni bancare în adevăratul sens al cuvântului este elementul principal al reacției UE. Aceasta este esențială nu numai pentru stabilitatea zonei euro, ci și pentru funcționarea pieței unice și depășirea fragmentării din ce în ce mai accentuate a piețelor financiare. Recentul acord privind un mecanism unic de supraveghere pentru bănci a reprezentat un prim pas important în direcția uniunii bancare. Este esențial să se facă și următorul pas prin convenirea unui mecanism și a unui fond unic de rezoluție. Pentru a pregăti transferul mandatului de supraveghere către BCE, a fost lansată o evaluare cuprinzătoare pentru a spori transparența cu privire la „starea de sănătate” a bilanțurilor băncilor, a identifica și a corecta deficiențele rămase, îmbunătățind astfel încrederea piețelor. Acest lucru ar trebui să accelereze procesul de ajustare a bilanțurilor și să fixeze condițiile pentru o reluare puternică și sustenabilă a creșterii creditării. În afara sectorului bancar, gospodăriile și întreprinderile din multe state membre sunt în continuare supraîndatorate ca urmare a crizei și trebuie în continuare să își reducă gradul de îndatorare financiară.

La nivelul UE s-au luat și măsuri specifice pentru a facilita accesul IMM-urilor la finanțare.¹⁴ Cu sprijinul fondurilor structurale și de investiții europene (ESIF), quantumul fondurilor disponibile pentru IMM-uri prin instrumentele financiare bazate pe efectul de levier ar trebui, în medie, să se dubleze în perioada 2014-2020 comparativ cu perioada 2007-2013, ajutând mai ales țările în care condițiile financiare rămân dificile. De asemenea, Comisia și BEI colaborează pentru a extinde instrumentele financiare comune cu partajarea riscurilor pentru a mobiliza investiții din partea sectorului privat și a pieței de capital în IMM-uri, instrumentele urmând să devină operaționale în ianuarie 2014.

Prioritățile naționale vor varia de la o țară la alta. Într-o serie de țări este necesară monitorizarea atentă a datoriei private și a riscurilor financiare asociate, cum ar fi bulele imobiliare. Această monitorizare include reducerea tendinței de finanțare prin îndatorare favorizate de impozitul pe profit și revizuirea aspectelor sistemelor de impozitare care accentuează tendința de îndatorare a gospodăriilor, de obicei prin scutiri de impozite pentru credite ipotecare, precum și îmbunătățirea regimurilor de insolvență personală și a întreprinderilor¹⁵. Noi forme de finanțare ar trebui propuse ca alternative la finanțarea bancară, cum ar fi opțiunile pentru capital de risc, crearea unor obligațiuni pentru IMM-uri și a unor piețe de valori alternative.¹⁶

¹⁴ Mai multe măsuri legislative recente sau care urmează să fie adoptate la nivelul UE vor ajuta, de asemenea, IMM-urile să obțină acces la surse de finanțare din întreaga Europă: Regulamentul privind fondurile europene cu capital de risc, în vigoare din iulie 2013, va facilita mobilizarea transfrontalieră de fonduri și crearea unei piețe interne veritabile pentru fondurile cu capital de risc; Directiva privind piețele instrumentelor financiare (MiFID), care ar trebui să faciliteze dezvoltarea unor piețe de valori specializate în IMM-uri, și propunerea de modificare a Directivei privind transparența, care va oferi informații mai bune despre întreprinderile cotate la bursă, va spori atractivitatea IMM-urilor pentru investitori; migrarea la zona unică de plăți în euro (SEPA) până la 1 februarie 2014, care ar trebui să acopere majoritatea viramentelor bancare și a debitelor directe, va îmbunătăți eficiența sistemelor de plăți din zona euro.

¹⁵ Aceste aspecte figurează în recomandările specifice fiecărei țări și, după, caz, în Raportul privind mecanismul de alertă.

¹⁶ Comisia a prezentat propuneri detaliate în Cartea sa verde privind finanțarea pe termen lung a economiei europene [COM(2013) 150 din 25 martie 2013].

Comisia a identificat următoarele priorități:

Restructurarea și ajustarea băncilor: această măsură include adoptarea și punerea în aplicare rapidă a uniunii bancare, precum și consolidarea capacității băncilor de a gestiona riscurile în conformitate cu noile norme privind cerințele de capital și pregătirea pentru verificările calității activelor și testele de rezistență.

Crearea de alternative la finanțarea bancară, inclusiv de opțiuni pentru capital de risc, crearea unor obligațiuni pentru IMM-uri și a unor piețe de valori alternative.

Monitorizarea atentă a nivelurilor datoriei private și a riscurilor financiare asociate, cum ar fi bulele imobiliare, precum și a impactului regimurilor de insolvență personală și a întreprinderilor, atunci când este necesar. Această măsură include și sistemele care favorizează, prin impozitare, o tendință de finanțare prin îndatorare.

5. PROMOVAREA CREȘTERII ȘI A COMPETITIVITĂȚII ÎN PREZENT ȘI ÎN VIITOR

Ca urmare a crizei, în toată Europa au loc restructurări importante. Pe măsură ce întreprinderile și gospodăriile scapă de datoriile excesive, iar factorii de producție se deplasează spre sectoare economice mai productive, creșterea revine. Motorul creșterii se schimbă, de asemenea, de la cererea externă la cea internă. În același timp, a devenit evident că alcătuirea sa va fi – și trebuie să fie – diferită de cea de acum zece sau doar cinci ani. De asemenea, globalizarea și progresele tehnologice determină și alte schimbări. În Europa, redresarea nu înseamnă revenirea la vechile obiceiuri, ci găsirea unor noi surse de creștere și competitivitate pe termen lung, cu activități bazate pe un grad ridicat de cunoștințe și cu o productivitate ridicată pentru economie. Această evoluție este bine ilustrată de integrarea din ce în ce mai accentuată a industriilor UE în lanțurile de valoare mondiale care va contribui la consolidarea bazei industriale a Europei și necesită piețe de produse și servicii deschise și interconectate, investiții în cercetare și inovare și o forță de muncă cu competențe corespunzătoare.

Creșterea economică continuă să fie blocată într-un număr important de state membre de nivelul ridicat de îndatorare privată. Acest lucru înseamnă că întreprinderile nu au resurse să investească în activități productive, iar posibilitățile de achiziții ale consumatorilor sunt limitate. Condițiile rigide de pe piața muncii și de pe piața de produse au împiedicat ajustarea competitivității, alocarea eficientă a resurselor și creșterea productivității și explică, parțial, divergența dintre ratele potențiale de creștere ale diferitelor state membre.

O schimbare importantă are loc în țările care s-au implicat în reforme structurale profunde, existând semne care arată că activitățile economice încep să se reorienteze dinspre sectorul necomercial către sectorul comercial, mai ales în statele membre care nu pot utiliza instrumentul cursului de schimb. Această trecere este exemplificată de creșterea exporturilor și reducerea deficitului de cont curent în mai multe țări. Aceste tendințe au fost favorizate de ajustarea costurilor forței de muncă în cadrul unei strategii mai ample de consolidare a competitivității și productivității economiei. Îmbunătățirea performanței la export a fiecărei țări este sprijinită și de o politică comercială ambițioasă la nivelul UE.

Recomandările specifice fiecărei țări identifică o serie de reforme prioritare ale pieței de produse și servicii pentru fiecare țară, ținând cont de faptul că reformele trebuie programate în funcție de situația națională, și subliniază necesitatea de a deschide piețele serviciilor, de exemplu prin controlarea restricțiilor normative, inclusiv a celor privind accesul la profesiile reglementate. Finalizarea pieței interne a energiei până în 2014 ar avea o contribuție importantă la reducerea costurilor energiei și la îmbunătățirea eficacității din perspectiva costurilor a sistemelor de sprijin pentru energia din surse regenerabile. Se pot depune mai multe eforturi pentru a crește eficiența industriilor de rețea și a stimula inovarea și cercetarea. Utilizarea mai eficientă a resurselor și reducerea dependenței UE de surse externe de energie trebuie să fie incluse în strategia de creștere a UE. Există divergențe între statele membre, de exemplu cu privire la gestionarea deșeurilor și a apei, care împiedică valorificarea potențialului considerabil de creștere al economiei ecologice. Deși poate fi nevoie de timp pentru ca unele dintre aceste reforme să producă rezultate, realizarea lor este esențială pentru a sprijini redresarea și a stimula potențialul de creștere al Europei.

Impactul acestor reforme beneficiază în mare măsură de economiile de scară ale pieței unice europene, sprijinite de conexiuni digitale și fizice mai bune și de o protecție corespunzătoare a datelor¹⁷ pe tot continentul. În prezent se urmăresc mai multe direcții de activitate importante¹⁸: punerea în aplicare ambițioasă a Directivei privind serviciile ar trebui să stimuleze cererea și oferta interne și transfrontaliere; propunerile Comisiei privind o piață unică mai integrată în sectorul telecomunicațiilor ar trebui adoptate cu prioritate pentru a stimula acest sector și dezvoltarea activităților economice online și pentru a asigura tarife mai echitabile; finalizarea coridoarelor TEN-T esențiale, consolidarea conexiunilor transfrontaliere și modernizarea infrastructurii existente, eliminarea restricțiilor privind accesul pe piață mai ales în cazul serviciilor portuare și feroviare vor contribui la integrarea și competitivitatea sectorului logisticii și transporturilor.

Cercetarea și inovarea europene sunt împiedicate de caracterul fragmentat și inadecvat al condițiilor-cadru. Sectorul public și cel privat nu colaborează suficient. Incapacitatea de a transpune rezultatele cercetării în bunuri și servicii și decalajul din ce în ce mai mare al competențelor afectează în special sectoarele bazate pe un grad ridicat de cunoștințe. Aceste tendințe negative pot fi inversate prin accelerarea reformei sistemelor naționale de cercetare în conformitate cu Spațiul european de cercetare propus. În același timp, noi forme de cooperare pot favoriza poziția de lider mondial a Europei. Implementarea noilor programe de cercetare și de inovare la nivelul UE Orizont 2020 și COSME va facilita dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat la nivelul UE în domeniul cercetării și dezvoltării și va sprijini modernizarea sistemelor naționale de inovare și de cercetare.

¹⁷ A se vedea propunerea Comisiei de regulament general privind protecția datelor, COM(2012) 11.

¹⁸ Informații suplimentare se regăsesc în Raportul privind piața unică publicat împreună cu prezenta Analiză anuală a creșterii.

Comisia a identificat următoarele priorități:

Punerea în aplicare integrală a celui de al treilea pachet de măsuri legislative în domeniul energiei în 2014 și îmbunătățirea eficacității din perspectiva costurilor a sistemelor de sprijin pentru energia din surse regenerabile. Promovarea utilizării eficiente a resurselor prin îmbunătățirea gestionării apei și a deșeurilor, a reciclării și a eficienței energetice.

Îmbunătățirea punerii în aplicare a Directivei privind serviciile, inclusiv controlarea restricțiilor care afectează accesul la profesiile reglementate, și înlocuirea lor, după caz, cu mecanisme mai puțin restrictive.

Accelerarea modernizării sistemelor naționale de cercetare în conformitate cu obiectivele Spațiului european de cercetare.

6. COMBATEREA ȘOMAJULUI ȘI A CONSECINȚELOR SOCIALE ALE CRIZEI

Impactul social al crizei este resimțit considerabil în continuare. Ratele șomajului se află în continuare la niveluri nemaîntâlnit de ridicate, media în UE fiind de 11 % (în iulie 2013), iar rata șomajului în rândul tinerilor de 23,4 %. Aceste rate variază foarte mult în ansamblul Europei, ducând la o divergență din ce în ce mai mare între statele membre în ceea ce privește rezultatele sociale și în materie de ocupare a forței de muncă. Având în vedere decalajul dintre redresarea economică și impactul asupra ocupării forței de muncă, nu se preconizează ca situația să se amelioreze rapid, putând apărea inegalități. Criza a avut un impact deosebit de negativ asupra categoriilor celor mai defavorizate ale populației, iar ponderea persoanelor cu risc de sărăcie a crescut la 25 % în UE. Această situație include și un risc crescut de șomaj structural și de retragere mai frecventă de pe piața muncii, care ar putea avea efecte negative semnificative asupra potențialului de creștere al UE.

Piața muncii și structura socială a Europei vor avea nevoie de timp pentru a se redresa și au nevoie să fie revigorată pe măsură ce economia iese din criză. O prioritate imediată ar trebui acordată implementării ambițioase și monitorizării reformelor legate de funcționarea pieței muncii, cu scopul de a spori participarea. Acestea includ stimularea surselor de locuri de muncă în sectoarele aflate în expansiune, menținerea șanselor de angajare ale forței de muncă, inclusiv ale șomerilor de lungă durată și ale grupurilor celor mai vulnerabile, printre altele, prin sprijinirea activă și formarea șomerilor și prin garantarea faptului că plasele de siguranță socială își îndeplinesc pe deplin rolul. În condițiile unei forțe de muncă în curs de îmbătrânire, asigurarea unei vieți profesionale mai lungi și mai satisfăcătoare necesită competențe adecvate și învățare pe tot parcursul vieții, medii de lucru favorabile, precum și abordarea impactului diferenței de remunerare și de activități dintre bărbați și femei asupra drepturilor de pensie ale femeilor. Accesul la servicii de îngrijire la tarife rezonabile va facilita participarea femeilor pe piața muncii. Implicarea mai puternică a partenerilor sociali, în concordanță cu practica și tradiția națională, este esențială pentru conceperea și punerea în aplicare a politicilor de răspuns.

Statele membre au adoptat mai multe reforme importante pentru a-și moderniza piețele muncii și a promova o participare mai mare pe piața muncii. Impactul pozitiv al acestor reforme ar trebui să se resimtă pe măsură ce mediul macroeconomic se îmbunătățește.

Pentru a stimula crearea de locuri de muncă, ar trebui luate măsuri pentru a reduce obligațiile fiscale ale forței de muncă în cadrul eforturilor generale de reorientare a sarcinii fiscale, mai ales în cazul lucrătorilor cu salarii mici și al lucrătorilor tineri, pentru a garanta că evoluțiile salariale corespund productivității, sprijinind astfel atât competitivitatea costurilor, cât și cererea agregată, pentru a continua modernizarea legislației de protecție a ocupării forței de muncă cu scopul de a elimina segmentarea persistentă a pieței muncii și pentru a consolida combaterea muncii nedeclarate. Ecologizarea economiei, sectorul digital și serviciile de sănătate sunt domenii care în care vor apărea un număr semnificativ de locuri de muncă în anii următori. Este necesar să se elaboreze cadre strategice în care politicile privind piața muncii și competențele să joace un rol activ în sprijinirea creării de locuri de muncă în aceste sectoare, în anticiparea noilor modele de creștere și în ajustarea la acestea. Mobilitatea forței de muncă, inclusiv la nivel transfrontalier, va profita de cooperarea intensificată și de consolidarea rețelei EURES, ceea ce va permite întreprinderilor și persoanelor care caută un loc de muncă să găsească posibilități de angajare în alte state membre.

Sunt necesare măsuri și pentru îmbunătățirea performanței în materie de educație și competențe. UE înregistrează în continuare întârzieri în ceea ce privește realizarea obiectivelor sale pentru 2020 privind nivelul studiilor universitare și reducerea abandonului școlar timpuriu. De asemenea, potrivit OCDE, 20 % din forța de muncă din UE are în continuare o lipsă serioasă de competențe, inclusiv niveluri scăzute de alfabetizare și de competențe numerice. 25 % dintre adulți nu au competențele necesare pentru a utiliza TIC în mod eficace. Această situație creează blocaje și neconcordanțe¹⁹ pentru o serie de locuri de muncă și profesii și, la nivel mai general, reduce capacitatea forței de muncă din UE de a se adapta și a progresa pe piața muncii. Este esențial să se investească în modernizarea sistemelor de educație și de formare, inclusiv în sistemele de învățare pe tot parcursul vieții, mai ales în sistemele de învățare duală, și să se faciliteze tranziția de la educație la viața profesională, în special prin sporirea disponibilității stagiilor sau ucenicilor de calitate. În acest context, statele membre ar trebui să adopte rapid planurile de punere în aplicare a garanțiilor pentru tineri, iar programele de finanțare aferente (inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” și Fondul social european) ar trebui finalizate cât mai curând posibil.

O protecție socială cu o funcționare mai bună este esențială pentru a sprijini schimbarea socială și a reduce, în timp, inegalitățile și sărăcia. Ar trebui elaborate strategii de incluziune activă, care să cuprindă un ajutor pentru venit eficient și adecvat, măsuri de activare și măsuri de combatere a sărăciei, inclusiv a sărăciei în rândul copiilor, precum și un acces larg la servicii de înaltă calitate și la prețuri accesibile precum serviciile sociale și de sănătate, serviciile de îngrijire a copiilor, cele privind locuințele și alimentarea cu energie. Legătura dintre asistența socială și măsurile de activare ar trebui consolidată prin intermediul unor servicii mai personalizate („ghișeu unic”), iar eforturile de simplificare și de orientare mai bună a prestațiilor vor facilita acceptarea măsurilor de către grupurile vulnerabile și îmbunătățirea eficacității acestora.

¹⁹ În prezent, în UE există circa 1,9 milioane de locuri de muncă vacante.

Comisia a identificat următoarele priorități:

Intensificarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă, mai ales sprijinirea activă și formarea șomerilor, îmbunătățirea funcționării serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și punerea în aplicare a unor garanții pentru tineri.

Realizarea unor reforme suplimentare pentru a garanta că evoluțiile salariale corespund productivității, sprijinind astfel atât competitivitatea, cât și cererea agregată, pentru a elimina segmentarea pieței muncii, mai ales prin modernizarea legislației de protecție a ocupării forței de muncă, pentru a sprijini crearea de locuri de muncă în sectoarele cu o creștere rapidă și a facilita mobilitatea forței de muncă.

Continuarea modernizării sistemelor de educație și de formare, inclusiv a învățării pe tot parcursul vieții, a sistemelor de formare profesională și de învățare duală.

Îmbunătățirea funcționării sistemelor de protecție socială, mai ales prin consolidarea legăturii dintre asistența socială și măsurile de activare prin accesul la servicii mai personalizate („ghișeul unic”) și prin eforturi de simplificare și de orientare mai bună a prestațiilor, acordând o atenție deosebită situației grupurilor celor mai vulnerabile.

7. MODERNIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

În climatul actual, administrațiile publice din întreaga UE se confruntă cu provocarea reprezentată de faptul că trebuie să obțină rezultate mai bune cu resurse mai puține, și anume să satisfacă nevoile cetățenilor într-o perioadă în care bugetele sunt mai reduse, să îmbunătățească mediul de afaceri oferind servicii mai bune întreprinderilor și cetățenilor și să adapteze prestarea de servicii la nevoile unei economii cu un caracter digital mai accentuat.

O serie de state membre urmăresc obținerea unor creșteri în eficiență în ceea ce privește organizarea administrațiilor lor, inclusiv prin îmbunătățirea cooperării dintre diferitele niveluri ale administrației. Unele state membre ar trebui să își consolideze în continuare capacitatea administrativă a funcției publice, profesionalismul acesteia și calitatea elaborării politicilor. Utilizarea pe scară mai largă a TIC și dezvoltarea în continuare a serviciilor de guvernare electronică în Europa, cum ar fi achizițiile publice electronice, pot contribui la creșterea eficienței și la reduceri ale costurilor de 15-20 %²⁰. În acest sens, integrarea în serviciile de guvernare electronică a ghișeelor naționale unice, instituite prin Directiva privind serviciile, este esențială pentru cooperarea transfrontalieră. Se pot moderniza mai mult sistemele de colectare a impozitelor și alte sisteme, de exemplu prin punerea la dispoziție a unor declarații de impozit precompletate, a unei game de servicii online, precum și a posibilității ca cetățenii să furnizeze o singură dată sectorului public datele care îi privesc. Sprijinul financiar clar direcționat, în special cel oferit prin intermediul Fondului social european și al Fondului european de dezvoltare regională, poate aduce o contribuție semnificativă la modernizarea administrațiilor publice. În același timp, statele membre trebuie să consolideze capacitatea de investiții publice a administrațiilor naționale, regionale și locale pentru a mobiliza programele ESIF în perioada 2014-2020.

²⁰ „Serviciile publice online” - raport de evaluare comparativă privind guvernarea electronică, comandat de Comisia Europeană.

Mediul de afaceri poate fi simplificat, birocrăția poate fi redusă, iar calitatea legislației poate fi îmbunătățită. Este nevoie în continuare de implementarea unor regimuri de reglementare mai puțin stricte, în special pentru IMM-uri. Acest lucru include reducerea complexității procedurii de înființare a întreprinderilor, precum și a duratei perioadei de emitere a permiselor și licențelor. Îmbunătățirea calității, independenței și eficienței sistemelor judiciare, inclusiv prin asigurarea soluționării cauzelor într-o perioadă rezonabilă, și modernizarea legislației naționale în materie de insolvență ar îmbunătăți considerabil condițiile în care își desfășoară activitatea întreprinderile.

La nivelul UE, simplificarea și raționalizarea legislației UE sunt promovate prin Programul privind o reglementare adecvată și funcțională (REFIT), aflat în curs. Comisia va publica anual un tablou de bord REFIT pentru a urmări evoluțiile înregistrate și a facilita dialogul privind cadrul de reglementare cu statele membre, întreprinderile, partenerii sociali și societatea civilă, în sens mai larg. În plus, prin punerea rapidă și consecventă în aplicare a legislației UE și trecerea de la 28 de soluții la un cadru comun se va obține o bună cooperare între administrațiile publice, activitățile de pe piața unică vor fi simplificate, iar normele vor deveni mai previzibile. Este imperios necesară intensificarea cooperării dintre administrațiile fiscale pentru a combate fraudă și evaziunea fiscală.

Comisia a identificat următoarele priorități:

Implementarea pe scară mai largă a serviciilor de guvernare electronică și intensificarea utilizării TIC de către administrațiile publice, inclusiv pentru sistemele de colectare a impozitelor și pentru ghișeele unice prevăzute în Directiva privind serviciile.

Simplificarea mediului de afaceri și reducerea birocrăției, prin introducerea unor procese și a unor regimuri de reglementare mai puțin stricte.

8. CONCLUZIE

În anul care a trecut s-au realizat progrese importante în ceea ce privește eforturile de readucere a Europei pe calea unei redresări mai sustenabile. A fost păstrată integritatea monedei comune, prin creșterea stabilității financiare și prin măsuri decisive pentru punerea în ordine a finanțelor publice. Țările cele mai expuse vulnerabilităților financiare au fost angrenate cel mai mult în inițierea de reforme ambițioase, ale căror prime rezultate sunt vizibile. Creșterea nivelurilor competitivității și îmbunătățirea productivității pentru a crea locuri de muncă sustenabile rămân priorități clare în întreaga Europă.

Prezenta analiză anuală a creșterii confirmă faptul că în Europa au loc modificări profunde, mai adânci decât sunt percepute uneori, și că reformele în curs produc rezultate. De la instituirea sa, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice a pus accentul pe stabilirea priorităților și pe transparență și a orientat programele de reformă naționale și europene. Acesta a reușit într-o perioadă scurtă să pună bazele unei coordonări mai profunde a politicilor economice ale statelor membre. Procedura privind dezechilibrele macroeconomice contribuie la identificarea evoluțiilor economice care dăunează statelor membre individuale sau zonei euro, astfel încât acestea să poată fi abordate înainte să devină de necontrolat. Recomandările anuale specifice fiecărei țări identifică domeniile-cheie în care statele membre trebuie să facă schimbări în mod corespunzător.

Din experiența de până acum, este clar, de asemenea, că nivelul de implicare la nivel național în acest proces (în special în ceea ce privește recomandările specifice fiecărei țări) trebuie îmbunătățit în continuare. Acest lucru este important pentru legitimitatea democratică a noului sistem de guvernare, precum și pentru a asigura faptul că elementele de politică de la nivelul UE sunt transpuse în procesul decizional național la momentul oportun. De asemenea, zona euro trebuie să intensifice coordonarea anumitor domenii de politică esențiale și să nu se limiteze la evaluarea recomandărilor bilaterale adresate membrilor săi. Consiliul European a programat o discuție cu privire la câteva dintre aceste chestiuni cu ocazia reuniunii sale din decembrie 2013. Pe baza Proiectului pentru o Uniune economică și monetară și a comunicărilor ulterioare, Comisia va furniza o contribuție privind modalitățile de consolidare în continuare a procesului semestrului european.

Orientările din prezenta analiză anuală a creșterii vor fi examinate la nivelul UE pentru a pregăti reuniunea Consiliului European din martie 2014 și pentru a contribui la pregătirea următoarei runde de programe naționale și de recomandări specifice fiecărei țări. Comisia va colabora îndeaproape cu autoritățile naționale, inclusiv cu parlamentele naționale, cu alte instituții ale UE, cu partenerii sociali și cu părțile interesate pentru ca toate părțile să se implice în acest proces și pentru a promova obținerea de progrese ca parte a eforturilor mai ample ale UE de a pune bazele unei creșteri economice inteligente, durabile și favorabile incluziunii în întreaga UE. Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să sprijine prioritățile prevăzute în prezenta analiză anuală a creșterii și să urmărească realizarea acestora la nivelul UE și la nivel național.

ANEXA 1 - PREZENTARE DE ANSAMBLU A RECOMANDĂRILOR SPECIFICE FIECĂREI ȚĂRI PENTRU PERIOADA 2013-2014

	Finanțe publice				Sectorul financiar		Reforme structurale					Ocuparea forței de muncă și politici sociale				
	Finanțe publice solide	Sisteme de pensii și de sănătate	Cadru bugetar	Impozitare	Sectorul bancar și accesul la finanțare	Piața locuințelor	Industria de rețea	Concurența în sectorul serviciilor	Administrație publică și reglementare inteligentă	C-D și inovare	Eficiența resurselor	Participarea pe piața muncii	Politici active în domeniul pieței muncii	Mecanisme de stabilire a salariilor	Segmentare a pieței muncii	Educație și formare
AT																
BE																
BG																
CZ																
DE																
DK																
EE																
ES																
FI																
FR																
HU																
IT																
LT																
LU																
LV																
MT																
NL																
PL																
RO																
SE																
SI																
SK																
UK																

Notă: Recomandări specifice fiecărei țări pentru perioada 2013-2014, adoptate de Consiliu la 9 iulie 2013. Cipru, Grecia, Irlanda și Portugalia ar trebui să pună în aplicare angajamentele asumate în cadrul programelor de asistență financiară ale UE/FMI. Mai multe informații pot fi găsite pe site-ul: http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm

ANEXA 2 - PROGRESSE REALIZATE ÎN DOMENIILE-CHEIE PREVĂZUTE ÎN RECOMANDĂRILE SPECIFICE FIECĂREI ȚĂRI

Această anexă cuprinde o sinteză tematică a experienței de 3 ani pe care statele membre au dobândit-o în aplicarea recomandărilor specifice fiecărei țări în domeniile-cheie.

În ansamblu, în ultimii ani s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește consolidarea bugetară, deși structura ajustării bugetare nu a fost întotdeauna favorabilă creșterii.

- În 2013, ajustarea bugetară s-a bazat în principal pe cheltuieli în IE, EL, LT și PL. În PL și SK s-au redus semnificativ cheltuielile publice pentru investiții. Alte țări s-au axat pe o consolidare bugetară bazată atât pe venituri, cât și pe cheltuieli, de exemplu, BE, ES, IT, RO și SI. În CZ, FR, LU, NL, PT și FI, ajustarea s-a bazat în principal pe venituri.
- Pentru a-și consolida finanțele, în general statele membre au majorat cotele de impozitare (cotele standard ale TVA, în special); puține state și-au extins bazele de impozitare. Taxele de mediu și impozitele pe proprietăți au crescut, însă există încă posibilități de a eficientiza aceste taxe și impozite. Toate statele membre au adoptat anumite măsuri pentru combaterea evaziunii fiscale și îmbunătățirea respectării normelor fiscale.
- Multe state membre au crescut sarcina fiscală globală (impozite directe și indirecte, precum și contribuții sociale). Cu toate acestea, se poate nota în mod pozitiv faptul că, într-o anumită măsură, se produc reorientări în materie fiscală, cum ar fi reforme ale impozitării proprietăților și un accent sporit pe impozitele indirecte în locul impozitării muncii.
- Un număr de 23 de state membre au adoptat norme prin care s-a crescut vârsta de pensionare²¹. În multe cazuri, această creștere este însoțită de o egalizare a vârstelor de pensionare pentru femei și bărbați (CZ, EE, EL, HR, IT, LT, MT, PL, SI, SK, UK). Mai multe state membre au introdus o legătură explicită și durabilă între vârsta de pensionare și creșterile viitoare ale speranței de viață (CY, DK, EL, IT, NL, SK). Majoritatea statelor membre au adoptat și măsuri de limitare a posibilităților de pensionare anticipată, precum și a formelor prelungite de șomaj (de exemplu ES) sau de prestații de invaliditate (de exemplu AT, BE, BG, DK) care erau utilizate ca substitute ale pensionării anticipate.

Unul dintre principalele obstacole în calea creșterii economice rămâne în continuare accesul dificil la finanțare, în special pentru întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri).

- Statele membre au adoptat măsuri de combatere a efectuării cu întârziere a plăților, pentru a atenua constrângerile întreprinderilor în materie de lichidități. PT, EL, ES și IT au adoptat planuri ca să reducă obligațiile de plată restante ale administrațiilor publice și să se ocupe de stocul de arierate.
- Se acordă o atenție din ce în ce mai mare formelor de securizare a împrumuturilor în vederea deblocării ofertei de credite pentru IMM-uri, ES fiind un bun exemplu în acest sens. În paralel, se depun eforturi tot mai mari pentru a dezvolta finanțarea extrabancară, bazată pe piață, de exemplu prin dezvoltarea unei piețe a obligațiunilor corporative în DK, EE, IT și PT.

²¹ Pentru o privire de ansamblu asupra vârstelor de pensionare în UE a se vedea COM(2013) 350.

- Majoritatea statelor membre au pus în aplicare măsuri de dezvoltare a fondurilor cu capital de risc. CZ, DE și ES lansează noi fonduri publice de capital de risc, în timp ce PT a consolidat fondurile existente pentru a maximiza impactul acestora. În plus, mai multe state membre, printre care EE, NL, PT și ES, creează „fonduri ale fondurilor” pentru a promova apariția unei piețe de capital de risc cu numeroase fonduri private.
- FR a anunțat introducerea, pe o perioadă de cinci ani, a unei reduceri fiscale pentru investițiile de capital în întreprinderi nou create. DE a lansat un nou program, prin care investitorilor privați li se oferă stimulente financiare suplimentare dacă investesc în întreprinderi nou create și inovatoare.

Pentru a stimula potențialul de creștere al UE, trebuie sporite eforturile dedicate piețelor de produse și servicii.

- Unele state membre, printre care PT, ES, IT, EL, PL, SI și CZ, au întreprins reforme importante pentru a-și deschide sectorul serviciilor și a-l face mai eficace. Se pot însă face mai multe reforme în anumite state membre, printre care AT, BE, DE și FR, care nu au implementat în totalitate recomandările specifice țării lor în acest domeniu și toate statele membre trebuie să își reînnoiască eforturile pentru punerea în aplicare a Directivei privind serviciile.
- Suma tuturor bugetelor publice pentru C-D în UE a scăzut pentru prima dată în 2011, de la începutul crizei, și este în prezent sub pragul bugetului alocat de China acestui domeniu. În ultimii doi ani, unele state membre au făcut eforturi semnificative în sectorul C-D (AT, BE, LU, HU, PL și SE), în timp ce altele și-au redus considerabil bugetele aferente acestui sector (ES, IE, IT, MT și PT). Majoritatea statelor membre au extins sau introdus noi scutiri fiscale în sectorul cercetării și inovării, pentru a stimula investițiile private. Decalajul existent în materie de inovare este în creștere în Europa, cele mai inovatoare economii fiind SE, DE, DK și FI. Unele țări (LV, SK, LT și EE) recuperează decalajul, în timp ce altele (UK, PL, CZ, HU, PT, RO, EL, BG, MT) au pierdut teren în termeni comparativi începând din 2010.
- În ceea ce privește piețele energiei, există încă 14 state membre care au rămas în urmă în ceea ce privește transpunerea celui de al treilea pachet legislativ în domeniul energiei. Este încă nevoie de investiții semnificative în infrastructura energetică din întreaga Europă, dar au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea interconexiunilor atât pentru gaze, cât și pentru energia electrică (de exemplu, interconexiuni ale rețelelor de energie electrică între PT și ES, UK și IE și în regiunea Baltică). În plus, pentru a limita consumul de energie, în BG, CZ, EE, LT, LV, RO și SK sunt în curs de adoptare programe ce vizează eficiența energetică, care ar putea fi finanțate prin veniturile obținute prin sistemul de comercializare a emisiilor și ESIF.
- În următoarele state membre se observă obstacole în calea dezvoltării sectorului serviciilor din domeniul feroviar: AT, BG, CZ, DE, EL, ES, FR, HU, IE, LU, PL, PT, SI. Obstacolele vizează separarea conturilor între administratorii infrastructurii și întreprinderile feroviare, utilizarea tarifelor de acces la calea ferată și aspecte legate de interoperabilitate.

În majoritatea statelor membre sunt în curs de aplicare reforme importante pentru a moderniza piețele forței de muncă.

- Ratele maxime ale impozitului pe venitul personal au înregistrat cel mai ridicat nivel din 2008. Presiunea fiscală globală asupra forței de muncă a crescut, însă statele membre (BE, DK, FI, FR, HU, IT, NL, PT, SE) au scăzut nivelul de impozitare a muncii pentru grupuri specifice. Există o tendință de accentuare a aplicării principiului progresivității.
- Țările cu dezechilibre importante au pus în aplicare reforme vaste ale sistemelor lor de negociere a salariilor pentru a permite o mai mare flexibilitate în ajustarea salariilor. În perioada 2007-2012, în țări precum IE, EL, ES și PT s-a înregistrat o scădere a costurilor unitare ale forței de muncă în raport cu concurenții. Se preconizează ca reformele în curs de desfășurare, în special mecanismele de stabilire a salariilor, să sprijine procesul de ajustare în țări precum EL și ES.
- ES, IT și FR au întreprins reforme de modernizare a legislației privind protecția forței de muncă și de combatere a segmentării piețelor locurilor de muncă. LT, NL, PL și SI au inițiat sau au în vedere, de asemenea, adoptarea de reforme semnificative în acest domeniu.
- O serie de state membre și-au consolidat și direcționat mai bine măsurile în materie de politici active în domeniul pieței forței de muncă și și-au îmbunătățit serviciile publice de ocupare a forței de muncă (BG, DE, EE, IE, EL, IT, LT, LU, SK, FI, SE, UK).
- S-a intensificat acțiunea de combatere a șomajului în rândul tinerilor, inclusiv prin stabilirea de garanții pentru tineret. Nivelul global al investițiilor în educație și formare a scăzut în timpul crizei în special în BG, EL, IT, SK și RO. Modernizarea sistemelor de educație și de formare rămâne o prioritate urgentă în multe state membre. Unele țări (CZ, SK, UK) încep să utilizeze în învățământul superior modele de finanțare inovatoare bazate pe performanță.
- În multe țări (EL, ES, IT, LV, PT, SK) dezvoltarea de stagii de calitate ridicată și de cursuri de formare profesională duale reprezintă o prioritate. Mai multe țări au lansat reforme pentru a reduce abandonul școlar și pentru a adapta programa învățământului superior la necesitățile pieței forței de muncă (AT, IT, PL). Ținând seama de creșterea șomajului, în special pe termen lung, cele mai multe state membre raportează măsuri de creștere a participării la învățarea pe tot parcursul vieții.
- În încercarea de a aborda problema sărăciei, o serie de țări introduc în prezent sau consolidează unele măsuri de activare sau își reformează sistemele de asistență socială (LT, CY, DK, EL, HR, IT, PL și RO).

În ansamblu, mediul de afaceri este în continuare în întârziere față de concurenții noștri la nivel mondial.

- Punctele slabe relative diferă foarte mult de la o țară la alta. În IE și UK este ușor să începi o afacere, dar este mai greu să asiguri respectarea unui contract. În comparație cu alte state membre, durata procedurii insolvenței este relativ scăzută în IE, BE, FI, DK, UK, AU, NL și DE, însă protecția de care beneficiază investitorii este considerată mai redusă în unele cazuri. În FR, ES și LU, o autorizație de construire se obține greu, iar în ES și LU condițiile de înființare a unei societăți sunt complexe. În IT, EL, MT, CY și SI încă se consideră că asigurarea respectării unui contract este un proces costisitor și lung.
- Conform recentului Raport privind competitivitatea UE, bazat pe o serie de indicatori, țările care aveau o performanță moderată și cele rămase în urmă și-au îmbunătățit mediul

de afaceri, în special începând cu 2007, în timp ce țările care conduceau în clasament au pierdut poziții sau au înregistrat îmbunătățiri doar în mod marginal. Aceasta înseamnă că, în ciuda unor diferențe considerabile care persistă, se înregistrează în general o recuperare a decalajului în materie de performanțe și practici în UE.